

Tornion kaupunkistrategia 2014-2017

Käsittely

Kaupunginvaltuusto 25.11.2013 § 101

Kaupunginhallitus 18.11.2013 § 320

Strategiatyöryhmä 31.10.2013

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	2
JOHDANTO.....	3
KAUPUNKISTRATEGIAN LÄHTÖKOHDAT	4
TORNION KAUPUNGIN STRATEGIAPERUSTA.....	8
Tornion kaupungin arvot.....	8
Tornion kaupungin toiminta-ajatus.....	8
Tornion kaupungin visio 2021	8
KAUPUNKITASON TAVOITTEET 2014-2017	9
1. Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen.....	10
2. Asuminen ja ympäristö.....	11
3. Elinkeinot, osaaminen ja kilpailukyky.....	12
4. Resurssit ja johtaminen	13
TORNION KAUPUNGIN KÄRKIHANKKEET 2014-2017	14
KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTUS JA SEURANTA.....	15

ESIPUHE

Hyvät torniolaiset,

Viimeiset kahdeksan kuukautta olemme työstäneet Tornion kaupunkistrategiaa seuraavalle neljälle vuodelle. Aikojen sanotaan aina olevan vaikeat ja monenlaisia pilviä leijailee päällämme. Pitkään jatkunut väkimäärän kasvu on valitettavasti taittunut laskuun. Ensimmäistä kertaa vuosiin olemme tehneet myös alijäämäisen tilinpäätöksen. Kansallinen taantuma heijastelee Tornioon.

Kaupungin onni on ollut syntyä valtakunnan rajalle. Uniikkina kaksoiskaupunkina, Suomen vilkkaimpana rajana meillä on kaikki mahdollisuudet sysätä tummat pilvet aiheuttamasta yllemme turhaa melankoliaa. Tämä paperi tunnustaa lähtökohdat, mutta katsoo myös neljää vuotta pidemmälle.

Ensimmäistä kertaa on kaupunkistrategiaa valmisteltu näin laajasti, mutta silti napakassa aikataulussa. Paperiin on päässyt jättämään kädenjälkensä halutessaan jokainen kuntalainen. Olemme järjestäneet valtuutetuille seminaareja, tavanneet ihmisiä heinäkuuisella kävelykadulla, pyytäneet ajatuksia sähköisesti ja kierrättäneet luonnoksen lautakuntien sekä lukuisten yhteistyötahojemme kautta. Toivottavasti kaikki työhön osallistuneet tunnistavat paperista myös oman panoksensa. Kiitos keskusteluista ja viesteistänne, ilman niitä strategia ei olisi saanut nykyistä sisältöään. Erityiskiitos kuuluu myös työryhmämme sihteerille kaupungin kehitysjohtajalle Sampo Kangastalolle. Ilman hänen organisointikykyään ei ryhmämme olisi päässyt puusta pitkälle.

Ennustaminen on vaikeaa, varsinkin tulevaisuuden ennustaminen toteaa tunnettu sananlasku. Tässä strategiassa olemme jakaneet kaupungin kehittämisen neljään osioon visiomme ja arvojemme pohjalta. Kärkihankkeita olemme nostaneet esiin viisi. Tornion sijainti on erinomainen ja suurimmat strategiset linjauksemme liittyvät nimenomaan liikennevirtojen kasvattamiseen lentäen, meritse, raiteitse ja maanteitse. Jatkamme kaupunkikeskustojemme yhteen rakentamista Haaparannan kanssa. Huolehdimme osaamisesta ja kehitämme koulutusmahdollisuuksia aina korkeakoulutukseen asti.

Tämä paperi ei ole täydellinen, mutta toteutuessaan se on. Tornio on Lapin vanhin kaupunki. 392 vuoden iässä kaupunki on saavuttanut vasta uteliaan nuoruusiän. Maailma on meille avoinna.

Torniossa 13. marraskuuta 2013

Katri Kulmuni

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

JOHDANTO

Tornion kaupunkistrategia 2014-2017 on kaupungin tärkein strategiatason asiakirja (päästrategia), jossa on koottuna yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet lähivuosiksi. Kaupunkistrategiassa linjattujen toimenpiteiden avulla kaupungin tavoitteena on edistää asukkaiden hyvinvointia, kehittää kaupungin palveluja ja elinvoimaisuutta vastaamalla toimintaympäristön ajankohtaisiin haasteisiin. Kyseessä on järjestyksessään Tornion neljäs kaupunki-/kuntastrategia (1996, 2004, 2009, 2013). Strategiaa uudistetaan valtuustokausittain ja toteutetaan valtuuston vuosittain hyväksymän talousarvion puitteissa. Strategian toteutumista seurataan kaupungin tilinpäätöksissä vuosittain.

Tornion uuden kaupunkistrategian laatiminen käynnistettiin maaliskuussa 2013 toteuttamalla postikyselyä 1000:lle satunnaisesti valitulle 18-70 -vuotiaalle torniolaiselle Tornion kuntapalvelututkimus 2013 (loppuraportti 10.4.2013). Tutkimuksessa selvitettiin torniolaisten mielipiteitä kunnallisten palveluiden laadusta ja palveluiden käytöstä. Tutkimuksen toteutti Tornion kaupungin toimeksiannosta FCG Oy. Tutkimukseen saatiin 423 vastausta, joten vastausprosentti oli 42,3 %.

Varsinainen strategiatyö käynnistyi huhtikuussa 2013, kun kaupunginhallitus nimesi strategiatyölle ohjausryhmän (kh. 8.4.2013 § 139). Ohjausryhmän puheenjohtajaksi nimettiin Tornion kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Katri Kulmuni ja luottamushenkilöjäseniksi Sauli Hyöppinen (kv. 1. vpj.), Mauri Lappalainen (kv. 2. vpj.), Pekka Kvist (kv. 3. vpj.), Markku Ponkala (kh. pj.), Ilkka Kapraali (kh. 1 vpj.) ja Markku Taramaa (kh. 2. vpj.).

Ohjausryhmän viranhaltijajäseniksi ja asiantuntijoiksi nimettiin kaupunginjohtaja Raimo Ronkainen, tekninen johtaja Markus Kannala, sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona, perusturvajohtaja Leena Karjalainen, henkilöstöpäällikkö Anja Huhtanen ja talusjohtaja Anne Vuorjoki. Ohjausryhmän sihteerinä toimi kehitysjohtaja Sampo Kangastalo.

- Ohjausryhmä kokoontui työn aikana seuraavasti: 2.5. / 20.5. / 18.6. / 2.9. / 1.10. / 31.10.
- Valtuustoinfoja ja työseminaareja pidettiin 25.4. / 27.5. / 26.8. / 21.11.

Strategiaprosessiin kiinteästi liittyvän Tornion Kuntapalvelututkimuksen tuloksista tiedotettiin luottamushenkilöitä valtuustoinfossa 25.4.2013 ja laajempaa yleisöä 30.5.2013 (mm. TornioHaparanda infolehti, mediatiedotteet). Lisäksi paikallislehdessä ilmestyi aiheeseen liittyvä kehitysjohtajan kolumni 23.5.2013 Strategian lähtökohtia ja strategiaperustaa valmisteltiin valtuustoseminaarissa 27.5., jossa valtuutetuille jaettiin vuonna 2012 uudistettuun Tornion kaupungin strategiaperustaan liittyvä kysely (vastausaika 27.5.-17.6.2013). Valtuustokyselyyn saatiin ainoastaan 10 vastausta (vastausprosentti 20,4 %).

Toukokuun lopussa (30.5.2013) avattiin Tornion kaupunkistrategian internet-sivut sekä Otakantaa.fi – palveluun keskustelufoorumi kuntalaispalautetta varten. Otakantaa.fi –keskusteluun saatiin 31.8.2013 mennessä 40 kommenttia 20:ssä keskusteluketjussa liittyen Tornion kaupungin kehittämiseen.

Strategiatyöryhmä jalkautui 10.7.2013 Tornion kävelykadulle keskustelemaan asukkaiden kanssa kaupungin tulevaisuudesta. Kävelykadun tilaisuudessa saatiin kerättyä yhteensä 64 kuntalaispalautetta ja kehittämisehdotusta.

Kaupungin koko henkilöstölle suunnatut työpajatilaisuudet pidettiin 4.-5.9.2013 ja 8.10.2013. Tornion nuorisoneuvostolle strategialuonnosta esiteltiin 9.10.2013 ja Tornion kylien neuvostolle 22.10.2013.

Kaupunkistrategian luonnos valmistui lokakuun alussa ja se oli lausuntokierroksella 3.-25.10.2013. Lausunnot pyydettiin kaupungin lautakunnilta (8 kpl) pl. tarkastus- ja keskusvaalilautakunnat, Tornion

kylien neuvostolta, ikäihmisten neuvostolta, vammaisneuvostolta, nuorisoneuvostolta, Tornion Yrittäjät ry:ltä sekä oppilaitoksista Peräpohjolan Opistolta ja Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappialta. Samanaikaisesti strategialuonnos oli kuntalaisten kommentoitavana Otakantaa.fi –palvelussa. Lausuntoja saatiin 15 kpl ja Otakantaa.fi:ssä strategialuonnosta kommentoitiin 32 kertaa. Strategiatyöryhmä viimeisteli kaupunkistrategiaehdotuksen saadun palautteen pohjalta 31.10.2013.

Strategiaehdotus käsiteltiin kaupunginhallituksessa 18.11.2013, yhteistyötoimikunnassa 20.11.2013 ja lopullinen kaupunkistrategia hyväksyttiin Tornion kaupunginvaltuustossa 25.11.2013.

KAUPUNKISTRATEGIAN LÄHTÖKOHDAT

Väestö

Tornio oli vuoden 2012 lopussa Lapin toiseksi suurin kaupunki 22 489 asukkaallaan, mutta 30.9.2013 asukasluku oli enää 22 361 (1-9/2013: -128 as.). Tornion väkiluvun ennustetaan kasvavan Tilastokeskuksen väestöennusteen (2012) mukaan vuoteen 2021 mennessä 583 henkilöllä (23 072 as.). Yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa vuodesta 2011 vuoteen 2021 mennessä lähes 45 % (+1661 hlöä). Syntyneiden määrän ennakoitaan pysyvän nykytasolla myös tulevana vuosikymmeninä (n. 270-280/v.). Väestöllinen huoltosuhde (=alle 15-vuotiaiden ja yli 64-vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään) oli Torniossa vuonna 2011 52,9 ja 2020 sen ennakoitaan olevan 68,9 ja 2030 jo 77,3. Tornion merkittävimmät väestölliset haasteet liittyvätkin väestön ikääntymiseen ja negatiiviseen muuttotaseeseen kuntien välisessä muuttoliikkeessä. Kaupungin sisäisessä muuttoliikkeessä väestö keskittyyneen jatkossakin pääasiassa keskeiselle kaupunkialueelle ja suurimpiin kyläkeskuksiin.

Elinkeinot

Torniossa on kaikkiaan 9 327 työpaikkaa (viimeisin tilastotieto 2011) ja 1 380 yritystä (2011). Tornion elinkeinorakenne on palveluvaltainen (2010: 53,8 %), mutta jalostuksen osuus työpaikoista on erittäin merkittävä (40,8 %). Alkutuotannon osuus on 2,8 %. Suurimpia työnantajia ovat 2013 Outokumpu, Tornion kaupunki, Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia (Ammattiopisto Lappia, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu) ja Nanso. Tornion työpaikkamäärän kehitys on ollut 1990-luvun puolivälistä lähtien myönteinen ja alueelle on saatu useita suurinvestointeja (mm. Outokummun laajennukset, Rajalla-alue). Vuonna 2008 alkaneen globaalien rahoituskriisien negatiiviset vaikutukset ovat heijastuneet myös Tornioon ja hidas talouskasvu jatkuu lähivuosina. Uusia liiketoimintamahdollisuuksia avautuu mm. kaupan ja matkailun kehittämiseen (Rajalla, Barents Center/Hpr), liikenne- ja logistiikkasektorille (Bothnian Corridor) sekä energian ja teollisuuden toimialoille (tuulivoimapuistot, LNG-terminaali). Lapin ja Norrbottenin kaivannaisteollisuuden ja matkailun kasvu heijastuu myös Perämeren pohjukkaan (mm. rakentaminen, malmikuljetukset, koulutus ja osaaminen). Tornion elinkeinon kehittämistä ohjaa kaupungin elinkeinostrategia (2012), jonka toteuttamisesta vastaavat Tornion kaupunki ja Team Botnia Oy yhteistyössä muiden sidosryhmien kanssa (mm. yritykset, oppilaitokset).

Työttömyys ja työllisyys

Tornion työllisyystilanne on heikentynyt viime kuukausina johtuen laajamittaisesta taantumasta maailmalla ja Euroopassa. Tornion työttömyysaste oli syyskuussa 2013 13,3 %, kun se koko maassa oli 10,9 % ja Lapissa 14,8 %. Torniossa oli työttömänä 1 364 henkilöä, kun koko työvoiman koko on 10 294 henkilöä. Erityisenä ongelmana Torniossa on pitkään jatkunut nuorisotyöttömyys, joka on heijastunut mm. nuorten pahoinvointina. Nuorten yhteiskuntatutkimuksen toteutuminen on haasteellista niin Torniossa kuin muissakin Suomen kunnissa. Syyskuussa 2013 Torniossa oli työttömänä 235 alle 25 -vuotiaasta nuorta.

Koulutus ja osaaminen

Kaupungissa oleva ammatillinen koulutustarjonta on heikentymässä lähivuosina, sillä HUMAK on jo tehnyt päätöksen lopettaa toimintansa Torniossa ja ammatillisen korkea-asteen sekä ammatillisen peruskoulutuksen aloituspaikkamäärät ovat vähentymässä. Vuonna 2014 toimintansa aloittavan Lapin ammattikorkeakoulu Oy:n tehtävänä on turvata ja kehittää ammatillisen korkea-asteen koulutustarjontaa Lapissa. Torniossa sijaitsee yksi uuden ammattikorkeakoulun kolmesta kampusalueesta (Tornio, Rovaniemi, Kemi). Keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä torniolaisista oli vuonna 2011 67,8 % (koko maa 67,7 %) ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 23 % (koko maa: 28,2 %). Tornion kaupungissa asuvan väestön koulutustaso on hieman koko maan tasoa alhaisempi.

Kuntatalous

Tornion kaupungin tilinpäätös toteutui vuonna 2012 kokonaisuutena talousarviota huonompana johtuen toimintamenojen merkittävästä kasvusta talousarvioon verrattuna. Käyttötalouden osalta toimintakate oli 3,274 milj. euroa huonompi kuin talousarviossa. Käyttötaloudessa toimintatuloja kertyi 28,67 milj. euroa, mikä ylitti talousarvion 1,4 milj. eurolla ja oli 1,2 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Toimintamenoja kertyi vuonna 2012 yhteensä 134,0 milj. euroa, mikä oli 4,7 milj. euroa talousarviota ja 5,1 milj. euroa (4,0 %) edellisvuotta enemmän.

Tornion kaupunki ei nostanut kunnallisveroa eikä kiinteistöveroja vuodelle 2012. Verotuloja saatiin yhteensä 72,72 milj. euroa eli 3 234 e/as (vähennystä 1,82 milj. e eli -2,4 %). Yhteisöverotulot olivat 1,89 milj. euroa, vähennystä talousarvioon 0,6 milj. euroa. Kiinteistöverot olivat 5,66 milj. euroa, lisäystä talousarvioon 0,064 milj. euroa. Valtionosuuksia kaupunki sai 35,495 milj. euroa (lisäystä edelliseen vuoteen 3,0 milj. euroa eli 9,3 %). Verorahoitus oli yhteensä 108,2 milj. euroa, mikä on 1,2 milj. euroa eli noin 1,1 % edellisvuotta enemmän.

Vuoden 2012 vuosikate on 2,66 milj. euroa positiivinen eli 118,5 euroa/asukas (v. 2011: 5,612 milj. e, 248,8 e/as). Tilikauden tulos on 3,875 milj. euroa negatiivinen ja tilinpäätössiirtojen jälkeen tulos on 484 191 euroa alijäämäinen. Tämän jälkeen taseessa on kertynyttä ylijäämää 11,186 milj. euroa. Tornion kaupungin lainakanta vuoden 2012 tilinpäätöksessä on 39,53 milj. euroa, mikä on 1 758 euroa/asukas (ed. vuonna 36,31 milj. euroa ja 1 610 e/as). Vuonna 2012 Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta oli 2 282 e / as.. Kuntakonsernin lainakanta on vuoden 2012 tilinpäätöksessä 4 544 e/asukas (v. 2011 oli 4 429 e/as). Tornion kaupungin investointien menot olivat vuonna 2012 8,88 milj. euroa, tulot olivat 1,24 milj. euroa, netto 7,63 milj. euroa.

Vuoden 2013 talousarviossa ulkoisten toimintamenojen kasvuun varattiin edellisen vuoden talousarvioon verrattuna 5,8 % (6,91 milj. e) ja toimintatulojen 1,2 % (n. 200 000 e). Toimintakate on talousarviossa 6,7 milj. euroa edellistä vuotta heikompi (6,6 %). Myös verotulojen (+5,5 %) ja valtionosuuksien (+ 8,3 %) ennakoitiin kasvavan, vaikkakin veroprosentit pidettiin ennallaan. Tilikauden tulokseksi arvioitiin 63 110 e ylijäämäinen. Nettoinvestointien määrä on vuoden 2013 talousarviossa noin 11,4 milj. euroa eli investointitaso on erittäin korkea. Vuoden kuluessa ennusteet ovat heikentyneet ja Tornion kaupungin tilikauden tulos jäänee talousarviosta poiketen alijäämäiseksi vuonna 2013. Kesäkuun osavuositarkastuksessa tilikauden alijäämäksi ennustettiin noin 740 000 e.

Henkilöstö

Tornion kaupungin henkilöstömäärä oli 31.12.2012 yhteensä 1 383, joista vakinaisen henkilöstön osuus oli 1044, määräaikaisten 326 ja työllistettyjen 13. Henkilötyövuosien määrä oli 1194,7 htv. Vakinaisen henkilökunnan keski-ikä oli 50,1 vuotta ja vakinaisesta henkilökunnasta yli 55-vuotiaiden osuus on 34% eli kolmannes. Henkilöstöstä oli naisia 84,4% ja miehiä 15,6%. Henkilöstön eläkepoistumaksi on arvioitu (ml. eri eläkeuodot) vuodesta 2014 lähtien n. 55 henkilöä / vuosi vuoteen 2018 saakka eli n. 4,4 %

henkilöstöstä. Vuosina 2014-2023 arvioidaan jäävän eläkkeelle n. 500 kunnan työntekijöistä. Osaavan työvoiman saatavuus voi olla jatkossa suuri haaste jollain sektoreilla (mm. hoito- ja opetushenkilökunta).

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

Tornion kaupungin oikeusvaikutteinen yleiskaava 2021 (2010) ohjaa koko kaupungin yhdyskuntarakenteen, maankäytön ja liikenneverkon kehittymistä. Yleiskaavoituksen mitoituksen pohjana on asumisväljyyden tuleva kasvu ja kaupungin tavoiteltu noin 1000 asukkaan väestönkasvu vuoteen 2021. Tornion maapoliittinen ohjelma määrittää kaupungin maapoliittiset tavoitteet ja periaatteet. Maapoliittisen ohjelman päivitys on käynnissä.

Kuntapalveluiden järjestäminen ja asiakastyytyväisyys

Tornion palvelustrategiassa (2012) on määritelty kuntapalveluiden järjestämisen yleiset periaatteet sekä toimenpideohjelma vuosille 2012-2016. Strategiaa on tarkoitus tarkastella ja ajantasaistaa tarvittaessa. Tornion kuntapalvelututkimus 2013 (FCG) mittasi kaupungin asukastyytyväisyyttä palveluiden suhteen. Asukkaat olivat tyytymättömmimpiä sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä kaupungin yleiseen tiedottamiseen ja neuvontaan. Tyytyväisimpiä asukkaat olivat turvallisuuteen, pelastuspalveluihin ja opetuspalveluihin. Yleisarvosana kaupungin palveluista oli 7,1 eli tyydyttävä.

Kuntayhteistyö

Tornio järjestää kuntapalveluita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä tekee muuta alue- ja edunvalvontayhteistyötä yli valtakunnan rajan (TornioHaparanda, Perämerenkaari, Tornionlaakson neuvosto, Barents Reunion, Barents Road, Pohjoiskalotin Rajaneuvonta, ystävyyskaupungit), seututasolla (Kemi-Tornio) sekä maakuntatasolla (Lappi). Kuntayhteistyö on lisääntymässä tulevina vuosina palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa kaikilla aluetasoilla. Myös palveluiden monituottajamallit eli palvelujen tuottaminen yhteistyössä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa lisääntyvät. Suurimmat kunta- ja seutuyhteistyökysymykset liittyvät hallituksen kuntauudistukseen (mm. tulevaisuuden kuntarakenne, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäminen).

Taulukko 1. Yleistilastoja Tornioista ja eräistä vertailukunnista suhteessa koko maahan (Tilastokeskus 2013).

	Iisalmi	Raahe	Kemi	TORNIO	Koko maa
Maapinta-ala, km ² 1.1.2012	763	1 014	95	1 188	303 891
Taajama-aste, % 1.1.2012	74,3	85,9	99,4	85,7	84,6
Väestö					
Väkiluku 31.12.2012	22 135	25 659	22 257	22 489	5 426 674
Väkiluvun muutos, % 2011 - 2012	-0,1	0	-0,6	-0,2	0,5
0-14 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 31.12.2012	15,2	19,4	14,7	18,2	16,4
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 31.12.2012	63,9	62,5	63,7	64,5	64,8
65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, % 31.12.2012	20,9	18,1	21,6	17,4	18,8
Ruotsinkielisten osuus väestöstä, % 31.12.2012	0	0,1	0,1	0,4	5,4
Ulkomaisten kansalaisten osuus väestöstä, % 31.12.2012	1,1	1,8	3,1	2,3	3,6
Kuntien välinen muuttovoitto/-tappio, henkilöä 2012	30	-170	-242	-170	0
Syntyneiden enemmisyys, henkilöä 2012	-80	151	-25	54	7 786
Perheiden lukumäärä 31.12.2012	6 142	6 992	5 961	6 100	1 465 733
Valtionveronalaiset tulot, euroa/tulonsaaja 2011	23 676	24 783	23 596	24 797	26 555
Asuminen					
Asuntokuntien lukumäärä 31.12.2012	10 923	11 518	11 593	10 174	2 579 781
Vuokra-asunnossa asuvien asuntokuntien osuus, % 31.12.2011	30,9	25,4	32,9	27,8	30,4
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus asuntokunnista, % 31.12.2012	56,4	74	51,8	66,4	54,2
Kesämökkien lukumäärä 31.12.2012	1 211	944	304	1 258	496 208
Koulutus					
Vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, % 31.12.2011	67,8	66,9	66,4	67,8	67,7
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, % 31.12.2011	22,8	21	22,3	23	28,2
Työmarkkinat					
Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä 31.12.2010	9 374	11 448	9 669	9 202	2 325 679
Työllisten osuus 18-74-vuotiaista, % 31.12.2011	57,9	56,5	49	56,9	60,7
Työttömyysaste, % 31.12.2011	11,9	10,1	15,9	12,5	9,8
Kunnassa asuvan työllisen työvoiman määrä 31.12.2011	9 120	10 117	7 949	9 005	2 354 422
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus työllisestä työvoimasta, % 31.12. 2010	80	88,7	76,9	80,2	67,4
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, % 31.12.2010	5,7	2,4	0,6	2,8	3,7
Jalostuksen työpaikkojen osuus, % 31.12.2010	24,1	45	27,3	40,8	22,1
Palvelujen työpaikkojen osuus, % 31.12.2010	69	51,7	71,2	53,8	72,9
Toimialaltaan tuntemattomien työpaikkojen osuus, % 31.12.2010	1,2	0,9	0,9	2,7	1,3
Taloudellinen huoltosuhte, työvoiman ulkopuolella tai työttömänä olevat yhtä työllistä kohti 31.12.2011	1,43	1,54	1,82	1,5	1,29
Eläkkeellä olevien osuus väestöstä, % 31.12.2011	28	25,1	30,6	23,3	24
Yritykset					
Yritystoimipaikkojen lukumäärä 2011	1 403	1 226	1 010	1 380	352 211

TORNION KAUPUNGIN STRATEGIAPERUSTA

Tornion kaupungin arvot

- 1) Asiakaslähtöisyys
Julkisten palveluiden järjestämisen ja tuotannon lähtökohtana tulee huomioida kaupungin eri asiakas- ja ikäryhmien tarpeet (palvelukysyntä ja -tarjonta, palvelualltius, oikeudenmukaisuus, luottamuksellisuus, tasa-arvoisuus, muut hyvän hallintotavan periaatteet).
- 2) Luovuus
Osallistava henkilöstöpolitiikka ja aktiivinen vuoropuhelu (kuntalaiset, viranhaltijat, luottamushenkilöt) edesauttavat ja kannustavat uusien toimintatapojen synnyttämistä
- 3) Kestävä kehitys
Tornion kaupungin toiminta perustuu ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestäväälle pohjalle.
- 4) Yhteistyökykyisyys
Tornion kaupunki on avoin, joustava, vastuullinen, luotettava ja haluttu työnantaja sekä yhteistyökumppani. Tornio on aktiivinen toimija kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa. Kaksoiskaupunki TornioHaparanda on rajayhteistyön suunnannäyttjä maailmalla.

Tornion kaupungin toiminta-ajatus

Tornion kaupunki edistää kuntalaistensa hyvinvointia

- 1) kehittämällä asuin- ja elinympäristön hyvää laatua kestäväällä tavalla
- 2) järjestämällä asiakaslähtöisesti tarvittavat ja riittävät peruspalvelut sekä
- 3) luomalla edellytykset kansainvälisesti kilpailukykyiselle osaamis- ja elinkeinoympäristölle

Tornion kaupungin visio 2021

Tornio 2021

Tornio on lähialueensa vetovoimaisin asuin-, palvelu- ja työssäkäyntikeskus, joka muodostaa yhdessä Ruotsin Haaparannan kanssa rajattomien palveluiden kansainvälisen kaksoiskaupungin keskellä Perämerenkaarta ja Barentsin aluetta.

- Vuonna 2021 tulee kuluneeksi 400 vuotta Tornion kaupungin perustamisesta (1621)
- Tornio sijaitsee maantieteellisesti keskeisellä paikalla suhteessa Perämerenkaaren ja Barentsin toiminnallis-taloudellisiin kasvualueisiin.
- TornioHaparanda on kansainvälinen kaksoiskaupunki, jonka palvelu- ja yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja kehitetään yhteisesti hyväksytyyn kaksoiskaupunkivision ja strategian pohjalta.
- Tornio harjoittaa tiivistä maantieteelliset ja hallinnolliset rajat ylittävää yhteistyötä tavoitteenaan ”kahden maan edut – yhden maan velvoitteet”. Keskeisiä yhteistyösuuntia ovat Lappi, Perämerenkaari sekä Tornionlaakso.

KAUPUNKITASON TAVOITTEET 2014-2017

1. Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

Strateginen päämäärä 1: Hyvinvoivien kuntalaisten ja asiakaslähtöisten kuntapalveluiden Tornio.

Strategiset tavoitteet 2014-2017

- Kuntalaisten hyvinvointia edistävät ja ensisijaisesti ennaltaehkäisevät peruspalvelut
  - *koko väestö/työikäiset, lapset ja lapsiperheet, nuoret, ikäihmiset.*
- Kuntalaisen hyvinvointia edistävät ja vetovoimaiset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut
- Tiivis raja-, seutu- ja alueyhteistyö palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa
- Monikanavainen ja kattava palveluverkko
- Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen

2. Asuminen ja ympäristö

Strateginen päämäärä 2: Viihtyisän ja vetovoimaisen asuin- ja elinympäristön Tornio.

Strategiset tavoitteet 2014-2017

- Turvallinen, terveellinen ja viihtyisä asuin- ja elinympäristö
- Onnistunut maankäyttöpolitiikka (maapolitiikka + kaavoitus)
- Elävä, yhteinen ja esteetön kaupunkikeskusta
- Kestävät ympäristö- ja energiaratkaisut

3. Elinkeinot, osaaminen ja kilpailukyky

Strateginen päämäärä 3: Kilpailukykyisen elinkeino- ja osaamisympäristön ja toimivien liikenneyhteyksien Tornio.

Strategiset tavoitteet 2014-2017

- Yrittäjämynönteinen elinkeinopolitiikka - kasvun mahdollistavat elinkeinopalvelut
- Työllisyyden edistäminen
- Kohtaava koulutus ja osaaminen
- Tuloksellinen verkosto- ja ohjelmayhteistyö
- Logistisen aseman vahvistaminen

4. Resurssit ja johtaminen

Strateginen päämäärä 4: Kestävän kuntatalouden sekä hyvinvoivan ja osaavan henkilöstön Tornio.

Strategiset tavoitteet 2014-2017

- Talouden hallinta
- Kokonaistaloudelliset ja suunnitelmalliset investoinnit
- Toimiva kuntakonserni ja omistajapolitiikka
- Kannustava johtaminen ja päätöksenteko
- Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö

1. Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

Strateginen päämäärä 1: Hyvinvoivien kuntalaisten ja asiakaslähtöisten kuntapalveluiden Tornio.		
Strategiset tavoitteet 2014-2017	Kärkitoimenpiteitä 2014-2017	Mittarit
Kuntalaisten hyvinvointia edistävät ja ensisijaisesti ennaltaehkäisevät peruspalvelut <i>Koko väestö/ työikäiset</i>	<ul style="list-style-type: none"> Laadukkaiden ja riittävien peruspalveluiden järjestäminen kuntalaisille. Erityispalveluiden turvaaminen alueellisella ja seudullisella yhteistyöllä. Hyvinvoinnin, terveyden edistämisen ja paikallisen turvallisuussuunnittelun yht. työmallin rakentaminen hallintorajat ylittäen / sähköisen hyvinvointikertomuksen käyttöönotto Erityisryhmien tarpeiden huomioon ottaminen (mm. vammaiset, maahanmuuttajat) 	<ul style="list-style-type: none"> Sähköinen hyvinvointikertomus Asiakastyytyväisyys
<i>Lapset ja lapsiperheet</i>	<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyön vahvistaminen lapsille ja lapsiperheille suunnatuissa palveluissa Alueellisen palvelutarjonnan (neuvola, varhaiskasvatus, koulu) turvaaminen keskeisen kaupunkialueen lisäksi merkittävimmissä palvelukylissä (Arpela, Karunki, Kaakamo) 	<ul style="list-style-type: none"> Sähköinen hyvinvointikertomus Asiakastyytyväisyys
<i>Nuoret</i>	<ul style="list-style-type: none"> Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen Nuorten harrastustoiminnan aktivoiminen (kolmas sektori, nuorisotoimi, koulun kerhotoiminta) Nuorten 16-20 v. yhteisöllisyyden lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> Sähköinen hyvinvointikertomus Asiakastyytyväisyys Kouluterveyskysely
<i>Ikäihmiset</i>	<ul style="list-style-type: none"> Ikääntyvän väestön määrän kasvun huomioiminen kunnan palveluiden kysynnässä ja tarjonnassa Omaehtoisen yhteisöllisyyden lisääminen Kodinomaisten asumispalveluiden lisääminen omana toimintana 	<ul style="list-style-type: none"> Sähköinen hyvinvointikertomus Asiakastyytyväisyys
Kuntalaisen hyvinvointia edistävät ja vetovoimaiset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden saavutettavuuden, tarjonnan ja tiedottamisen / markkinoinnin lisääminen eri ikäryhmille. Kulttuuri- ja liikuntapaikkojen peruskorjaus- ja kehittämisinvestoinnit (mm. uimahalli, maakuntamuseon perusnäytelyn uudistaminen) Yhteistyön lisääminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämisessä (kaupunki, elinkeinoelämä, kolmas sektori) 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakastyytyväisyys Kulttuuri- ja liikunta-toimen palveluiden ja tapahtumien kävijämäärät / käyttöaste Investointien toteutuminen
Tiivis raja-, seutu- ja alueyhteistyö palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa	<ul style="list-style-type: none"> Kemi-Tornion seutu / Lappi: <ul style="list-style-type: none"> Sote-palveluiden uusi järjestämismalli viim. 1.1.2017- Lapin AMK Oy:n / Lappian uusi toimintamalli 1.1.2014- Ymp. terveydenhuollon laajeneva yhteistyö 1.1.2014- Rajayhteistyö: <ul style="list-style-type: none"> PK Rajaneuvonnan toiminnan turvaaminen 2015- TornioHaparanda yhteistyön kehittäminen (mm. museoyhteistyö, Matkakeskus, Provinssi) 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutuneet yhteistyömallit ja rakenteet (sopimukset, selvitykset, hankkeet)
Monikanavainen ja kattava palveluverkko	<ul style="list-style-type: none"> Ajantasainen ja kattava palveluviestintä (mm. internetsivut) Kompassin toimintojen kehittäminen ja palveluiden laajentaminen vaiheittain (aspa, puhelin, sähköinen) Merkittävimpien palvelukyliä (Arpela, Karunki, Kaakamo) kehittäminen maaseudun lähipalvelukeskuksina. Sähköisten palveluiden edistäminen (tietohallintostrategia, nopeat laajakaistayhteydet 100MB/s-) 	<ul style="list-style-type: none"> Palveluverkon kattavuus Sähköisten palvelujen lkm.

Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumis-mahdollisuuksien vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Olemassa olevien yhteistoimintamallien vahvistaminen (mm. Tornion kylien, nuoriso-, ikäihmisten ja vammaisneuvostot, asukas- ja kyläyhdistykset) Uusien toimintamallien aktiivinen kokeileminen (esim. sähköinen kuuleminen, kokoukset, kuntalaistilaisuudet) 	<ul style="list-style-type: none"> Asukkaiden ja yhteistyöryhmien aktiivisuus (mm. aloitteet) Uudet osallistamisen ja kuulemisen toimintamallit
---	--	---

2. Asuminen ja ympäristö

Strateginen päämäärä 2: Viihtyisän ja vetovoimaisen asuin- ja elinympäristön Tornio.		
Strategiset tavoitteet 2014-2017	Kärkitoimenpiteitä 2014-2017	Mittarit
Turvallinen, terveellinen ja viihtyisä asuin- ja elinympäristö	<ul style="list-style-type: none"> Liikenneturvallisuuden suunnitelmallinen kehittäminen (mm. liikenneturvallisuussuunnitelman päivittäminen) Rakennetun ympäristön ylläpidon kehittäminen (mm. käyttöluokitusten määrittely, yhteistyö ELY-keskuksen ja tiehoitokuntien kanssa) Keveyden liikenteen olosuhteiden parantaminen ja niistä tiedottaminen (esim. karttapalvelu) Lähiliikuntapaikat ja lasten leikkipuistot, esteettömyys (mm. leikkikenttien yleissuunnitelman toteutus) Elintarvikkeiden, talous- ja uimaveden laadun seuranta sekä asuntojen ja jätteiden terveydellisten haittavaikutusten ehkäisy ja valvonta. 	<ul style="list-style-type: none"> Asukasluku Toteutuneet kehittämis- ja investointihankkeet Toteutetut liikenneturvallisuuskohteet Valitusten lkm
Onnistunut maankäyttöpoliittika (maapolitiikka + kaavoitus)	<ul style="list-style-type: none"> Tornion yleiskaavaan ja kasvualueiden yhdyskuntatalous-selvitykseen perustuva aikataulutettu maapolitiittinen ohjelma Monipuolinen tonttipoliittika koko kaupungin alueella 	<ul style="list-style-type: none"> Yleiskaavan ja maapolitiittisen ohjelman toteutuminen Tonttituotanto kpl/v
Elävä, yhteinen ja esteetön kaupunkikeskusta	<ul style="list-style-type: none"> Ydinkeskustan asuin- ja elinympäristön viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta lisäävät hankkeet (Rajalla-alue, Kaupunginlahti) Vajaakäyttöisten alueiden kehittäminen (mm. vanha linja-autoasema, Tori- ja Aittakentät, Lapin Kullan alue) Historiallisen asuin- ja elinympäristön kunnioittaminen (mm. kulttuurihistoriallisten rakennusten kunnostaminen kuten Raatihuone, Porthan) Yhteistyö kiinteistöyhtiöiden kanssa (esim. julkisivut) Markkina- ja toripaikan siirtäminen Asuinalueilla ihmislähtöinen ja yhteisöllinen pienimuotoinen ympäristörakentaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Suensaari siistiksi -ohjelman toteutuma Tapahtumat keskusta-alueella lkm. / kävijämäärä Toteutuneet kehittämis- ja investointihankkeet
Kestävät ympäristö- ja energiaratkaisut	<ul style="list-style-type: none"> Uusiutuvan energian kuten tuulivoimapuistohankkeiden edistäminen Länsi-Lapin maakuntakaavan mukaisesti. Viemäröintihankkeet/viemäriverkon kehittäminen Kaukolämpöverkon suunnitelmallinen laajentaminen Kaupungin kiinteistöjen energiatehokkuuden kehittäminen Kaupungin kiinteistöjen energian kulutuksen seurannan tehostaminen Kaupungin vajaakäyttöisten kiinteistöjen myynti ja uusiokäyttö Kaupungin metsien suunnitelmallinen hoito Luontoarvoista huolehtiminen 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutuneet tuulivoimahankkeet Kaukolämmön kokonaismyynti GWh Vajaakäyttöiset kiinteistöt lkm.

3. Elinkeinot, osaaminen ja kilpailukyky

Strateginen päämäärä 3: Kilpailukykyisen elinkeino- ja osaamisympäristön ja toimivien liikenneyhteyksien Tornio.		
Strategiset tavoitteet 2014-2017	Kärkitoimenpiteitä 2014-2017	Mittarit
Yrittäjämönnteinen elinkeinopolitiikka - kasvun mahdollistavat elinkeinopalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Yrittäjämönnteinen päätösten valmistelu ja päätöksenteko / yrittäjien tarpeiden selvittäminen (mm. yrityskyselyt) • Elinkeinopalveluiden vaikuttavuuden lisääminen (mm. Tornion elinkeinostrategian toimeenpano, seutu- ja rajayhteistyön tiivistäminen (rajakuntastatus) • Kunnan/yrityspuistojen/yritystonttien markkinointi (mm. Torppi, Pirkkiö, Kromilaakso, keskusta-alue) • Selkeä ja läpinäkyvä hankintapolitiikka • Matkailuelinkeinon toimintaedellytysten kehittäminen (kulttuuri ja historia, luonto, koordinaatio ja organisointi mm. Meri-Lapin Matkailu Oy:n perustaminen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tornion elinkeinoilmasto / asiakastyytyväisyys • Yrityskanta lkm • Uusien yritysten lkm • Elinkeinostrategian toteutuminen
Työllisyyden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Tornion kaupungin työllisyysohjelman laatiminen ja toteuttaminen vuosittain, painopisteenä ovat nuoret ja pitkäaikaistyöttömät • Yhteistyön lisääminen työllisyyden hoidossa: TE-toimisto, työvoimalasäätiö, oppilaitokset, kunta, yritykset, kolmas sektori) • Nuorten työllisyyden edistäminen (yhteiskuntatakuu, kesätyöpaikat, työ- ja opiskeluharjoittelupaikat) 	<ul style="list-style-type: none"> • Työttömyysaste % • Nuorten yhteiskuntatakuun toteutuminen
Kohtaava koulutus ja osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Lapin ammattikorkeakoulu Oy 1.1.2014- - Tornion kampuksen toimintojen turvaaminen • Hanke-, ohjelma- ja koulutusyhteistyö: Jaloterässtudio, Pohjoisen Kulttuuri-instituutti, Team Botnia Oy, Tornion kaupunki, Lappia • Toisen asteen ja vapaan sivistystyön koulutusyhteis-työn tiivistäminen ja koulutuksen saatavuuden turvaaminen (Tornion kaupunki, Lappia, PPO) • Yhteistyösopimus 2013-2015: Oulun yliopisto, Team Botnia Oy, Tornion kaupunki ym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaitosten koulustarjonta ja koulutusohjelmien vetovoimaisuus • Yhteishankkeet/-ohjelmat ja niiden vaikuttavuus
Tuloksellinen verkosto- ja ohjelmayhteistyö	<ul style="list-style-type: none"> • Kansainvälisten ja kansallisten yhteistyöverkostojen ja rahoitusohjelmien hyödyntäminen elinkeinojen, osaamisen ja kilpailukykyyn kehittämisessä sekä edunvalvonnassa (mm. Perämerenkaari, Tornionlaakso, Barents-yhteistyö, INTERREG, EAKR/ESR, LEADER) 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteishankkeet/-ohjelmat ja niiden vaikuttavuus
Logistisen aseman vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Joukkoliikenneyhteyksien ja olosuhteiden kehittäminen (mm. ToHa matkakeskus, Kemi-Tornion lentoasema, raideliikenne/Tornio itäinen/raja) • Joukkoliikenteen toimivaltaisesta viranomaisesta päättäminen (seutu /ELY) 2014- • Kyläjoen maalogistiikkakeskus -hanke • Röyttän sataman toimintaedellytysten kehittäminen yhteistyössä Outokumpu / Tornion kaupunki • Edunvalvontayhteistyö aluevaikuttavuudeltaan merkittävässä hankkeissa: mm. Bothnian Corridor, Jäämeren yhteydet, Laurila-Tornio-Kolari radan sähköistäminen, Kemi-Tornion lentoasema, vt. 4 Kemi-Oulu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutuneet investoinnit • Joukkoliikenteen palvelutaso • Liikennemäärät (satama, rajaliikenne, raideliikenne, lentoasema)

4. Resurssit ja johtaminen

Strateginen päämäärä 4: Kestävän kuntatalouden sekä hyvinvoivan ja osaavan henkilöstön Tornio.		
Strategiset tavoitteet 2014-2017	Kärkitoimenpiteitä 2014-2017	Mittarit
Talouden hallinta	<ul style="list-style-type: none"> Talousarvioon sitoutuminen palvelualueilla (suunnittelu, toteutus, seuranta ja raportointi) Kustannustietoisuuden parantaminen Talouden tasapainottaminen (rakennemuutokset, palvelutasotarkastelut, veroprosentin korotus, maksutuottojen ja palvelumaksujen tarkastelut). Tavoitteena on, että ns. kriisikuntatunnusluvusta täyttyy enintään yksi. 	<ul style="list-style-type: none"> Talousarvio, osavuositarkastukset ja tilinpäätös Kuntarakennelaki (2009/1698), 4 f§
Kokonaistaloudelliset ja suunnitelmalliset investoinnit	<ul style="list-style-type: none"> Monivuotisen ja tarkennetun investointiohjelman laatiminen (esim. valtuustokausi, 5-10 v.) Aktiivinen ulkopuolisen investointirahoituksen hakeminen (valtio, EU) 	<ul style="list-style-type: none"> Investointiohjelman toteutuminen Investointien tulo-rahoitus % vähintään 50
Toimiva kuntakonserni ja omistajapolitiikka	<ul style="list-style-type: none"> Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamien tytäryhteisötavoitteiden seuranta ja toteutus Konserniohjeen ajantasaistaminen Konsernijaoston ja -yhteisöjen tiivis vuorovaikutus Omistajapolitiikan linjausten toteuttaminen (2012) 	<ul style="list-style-type: none"> Konsernitilinpäätös Ajantasainen konserniohje Omistajapolitiikan toteutuminen
Kannustava johtaminen ja päätöksenteko	<ul style="list-style-type: none"> Strategisen johtamisen kehittäminen, mm. kaupunkistrategian jalkauttaminen Ennakoivan henkilöstösuunnitelman laatiminen Henkilöstöpoliittisen ohjelman päivittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstöraportti Henkilöstökyselyn tulokset Valtuustokyselyn tulokset
Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen henkilöstöltä kerättyyn palautteeseen perustuen Henkilöstökyselyn toteuttaminen kerran valtuustokaudessa Henkilöstötarpeen, tehtäväkuvien/tehtävien arviointi mm. eläköitymisten yhteydessä Vahvistamalla palvelualueiden yhteistyötä ja asiakaslähtöistä palvelua parannetaan kokonaisvaltaista tuloksellisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstöraportti Henkilöstökyselyn tulokset Henkilöstön kehittämishankkeet / tulokset

TORNION KAUPUNGIN KÄRKIHANKKEET 2014-2017

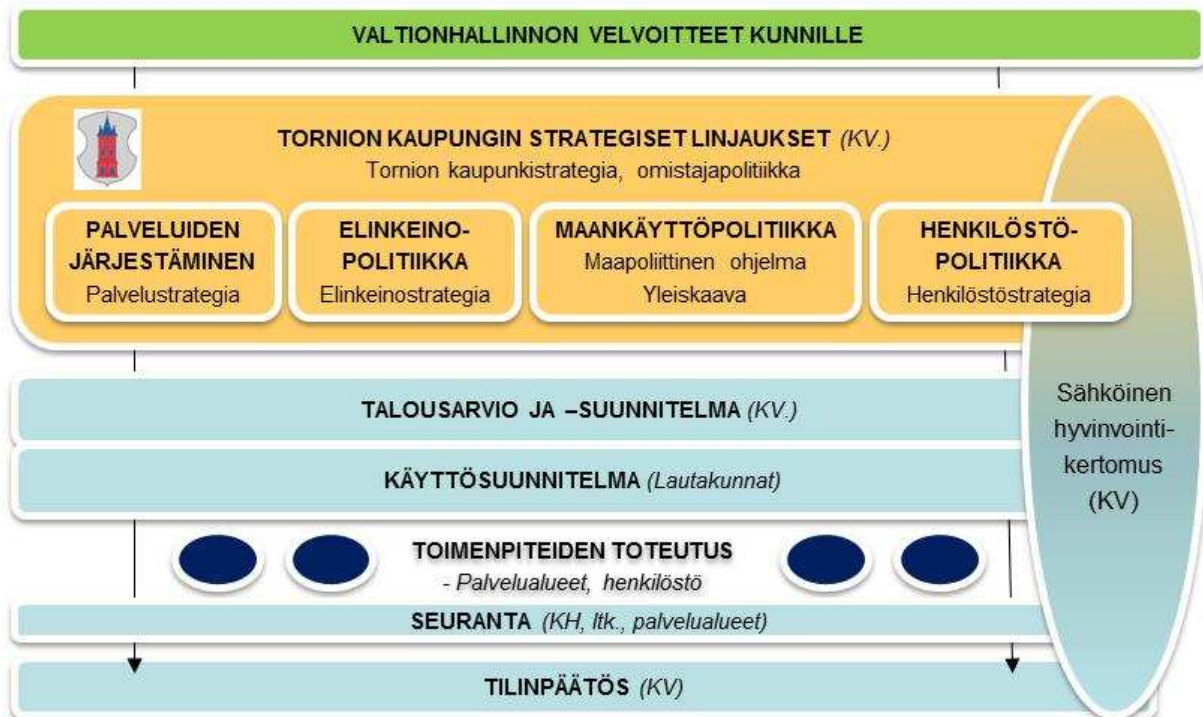
Tornion kaupungin nelivuotiskauden kärkihankkeet on kuvattu alla. Hankkeita ei ole priorisoitu.

Kärkihanke / toimenpidekokonaisuus	Kuvaus	Vastuutahot ja aikataulu
Tornion ja Haaparannan yhteisen kaupunkikeskustan rakentaminen "Rajalla – På Gränsen"	Tornion ja Haaparannan yhteinen kaupunki-keskusta Rajalla-alueelle. Tavoitteena on alueen loppuun rakentaminen: Matkakeskuksen käyttöönotto 2013-2014, PGR toimintapuisto 2014+, "hotellitontti", Haaparannan Barents Center 2014+.	<ul style="list-style-type: none"> • Tornion kaupunki • Haaparannan kaupunki • Yksityiset investoijat
Liikenteen edunvalvontahankkeet	Liikenteen edunvalvontahankkeita ovat: - HaparandaTornio Matkakeskus (<i>rajaesteiden purkaminen</i>) - Kemi-Tornion lentoasema (<i>lentokentän status, lento-operaattori</i>) - Bothnian Corridorin kehittäminen (<i>radan sähköistäminen Laurila-Tornio / raja/Röyttä, Vt. 4 Oulu-Kemi</i>), <i>henkilöjunaliikenne</i> - Röyttän satamaolosuhteiden kehittäminen tarvittaessa	<ul style="list-style-type: none"> • Tornion kaupunki • Lapin liitto • Kemi-Tornion alueen kehittämiskeskus • Muut edunvalvontakumppanit
Lapin Ammattikorkeakoulu Oy:n Tornion kampusalueen toimintojen turvaaminen ja kehittäminen	Lapin AMK Oy aloittaa varsinaisen toimintansa 1.1.2014 (uusi toimilupa). AMK:n alueellisen vaikuttavuuden ja opetuksen tasapuolisen saatavuuden näkökulmasta tavoitteena on turvata ja kehittää AMK:n Tornion kampusalueen toimintoja ja palveluja myös tulevaisuudessa (ml. Pohjoisen Kulttuuri-instituutti, JaloteräsStudio).	<ul style="list-style-type: none"> • Tornion kaupunki • Kemi-Tornion-laakson koulutuskuntayhtymä Lappia • Lapin AMK Oy
Kyläjoen kansainvälinen maalogistiikkakeskus	Hankkeen tavoitteena on kansainvälisen maalogistiikkakeskuksen toteuttaminen Tornion Kyläjoelle yleiskaava 2021:n mukaisesti. Hanke on tällä hetkellä maanhankintavaiheessa. Hanketta edistäisivät Bothnian Corridorin investoinnit kuten Tornio raja-Röyttä-Keminmaa/Laurila radan sähköistäminen, vt. 4 Kemi-Oulu palvelutason parantaminen sekä pohjoisen kaivoskuljetukset Perämeren satamiin. Kyläjoen logistiikkakeskuksen rakentamisvaihe vaatii toteutuakseen yksityisen veturitoimijan.	<ul style="list-style-type: none"> • Tornion kaupunki, • Liikennevirasto, • Yksityiset investoijat - <i>Maanhankinta 2014-2015</i> - <i>Suunnittelu ja rakentaminen 2015+</i>
Röyttän LNG-termiinaali "Tornio ManGa LNG"	LNG-termiinaalin toteuttaminen Röyttän satama- ja teollisuusalueelle (LNG-laivojen vastaanotto-, purku- ja täyttöasemat, nestemäisen maakaasun höyrytyslaitteistot ja varastointisäiliöt, putkiston ja autolastaustermiinaalin rakentaminen sekä Tornion Voima Oy:n kaasua käyttävän voimalaitoksen rakentaminen). Hankkeelle haetaan tukea Suomen ja Ruotsin valtioilta sekä EU:lta.	<ul style="list-style-type: none"> • Outokumpu Stainless Oy • Tornion Voima Oy - <i>Yksityiskohtainen suunnittelu 2013-</i> - <i>Terminaalin rakentaminen 2014</i> - <i>Ensimmäinen LNG-laiva Tornioon 2016</i>

KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTUS JA SEURANTA

Tornion kaupungin ylin päättävä toimielin eli kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta (Kuntalaki 1995/365 13§). Kaupunginvaltuuston tehtävänä on päättää mm. Tornion kaupungin strategisista tavoitteista ja hyväksyä vuosittain niitä toteuttava kaupungin talousarvio. Kaupunginhallituksen tehtävänä on mm. vastata kaupungin hallinnosta, taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (Kuntalaki 1995/365 23§). Kaupunginhallitus ml. henkilöstö- ja konsernijaostot huolehtivat oman toimivaltansa puitteissa siitä, että kaupunkikonsernin päätöksenteko (lautakunnat, tytäryhteisöt) on linjassa kaupunginvaltuuston hyväksymien kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa.

Kuva 1. Tornion kaupungin strategisen ja operatiivisen johtamisen ja toteutuksen periaatteet.

Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja esimiesten tehtävänä on valmistella ja toteuttaa strategiassa määritellyt kaupunkitason tulostavoitteet ja johtaa ne palvelualueille. Esimiehet toiminnallistavat strategian osaksi tulosyksiköiden talousarviosuunnittelua ja seuraavat strategian toteutumista omilla palvelualueillaan. Esimiehet ovat avainasemassa strategian tavoitteiden toteuttamisessa ja strategiaviestinnässä henkilöstön suuntaan. Henkilöstö on keskeisessä asemassa strategian käytännön toimenpiteiden toteuttajana.

Tornion kaupungin päästrategia on kaupunkitason yleistavoitteet kokoava kaupunkistrategia. Kaupunkistrategiaa täydentäviä kaupunkitason yleisstrategioita ovat mm. Tornion kaupungin palvelustrategia, elinkeinostrategia sekä maapoliittikan ja yleispiirteisen maankäytön suunnitelmat (maapoliittinen ohjelma, oikeusvaikutteinen yleiskaava) sekä henkilöstöstrategia (kaupungin henkilöstöpolitiikan tavoitteet). Omistajapolitiikka linjaa kaupungin omistajaohjauksen periaatteet.

Kaupunkitason tavoitteet ohjaavat koko kaupungin kehittämistä ja ne ovat siten lähtökohtana yksityiskohtaisempia suunnitelmia laadittaessa. Strategiat ja suunnitelmien toimeenpano toteutetaan vuosittain laadittavan kaupungin talousarvion ja sitä tarkentavien palvelualueiden käyttösuunnitelmien avulla (taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden asettaminen, resurssien kohdentaminen).

